

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради PhD 12448
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії Сиротюк Назар Васильович, 1997 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2019 році Тернопільський національний економічний університет за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування», аспірант кафедри історії України, археології та спеціальних галузей історичних наук Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, м. Тернопіль, виконав акредитовану освітньо-наукову програму Історія та археологія.

Разова спеціалізована вчена рада, утворена рішенням Вченої ради Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка Міністерства освіти і науки України, м. Тернопіль, від 24 березня 2026 р., наказ № 87, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради – Зуляка Івана Степановича, доктора історичних наук, професора, завідувача кафедри історії України, археології та спеціальних галузей історичних наук Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка;

Рецензентів:

Древніцького Юрія Романовича - кандидата історичних наук, доцента кафедри філософії та суспільних наук Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка;

Прийдуну Степана Васильовича – кандидата історичних наук, доцента кафедри всесвітньої історії та релігієзнавства Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка;

Офіційних опонентів:

Добржанського Олександра Володимировича – доктора історичних наук, професора, завідувача кафедри історії України Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича;

Криськова Андрія Анатолійовича – доктора історичних наук, професора, завідувача кафедри інформаційної діяльності та соціальних наук Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя на засіданні «12» травня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 032 Історія та археологія Назару СИРОТЮКУ на підставі публічного захисту дисертації «Часопис „Руслан” у суспільному, соціально-економічному та культурно-освітньому житті Галичини (кінець ХІХ – початок ХХ ст.)» із галузі знань 03 Гуманітарні науки зі спеціальності 032 Історія та археологія.

Дисертацію виконано в Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка Міністерства освіти і науки України, м. Тернопіль.

Науковий керівник – Кліш Андрій Богданович, доктор історичних наук, професор, професор кафедри історії України, археології та спеціальних галузей історичних наук Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису, який містить нові науково обґрунтовані результати, отримані здобувачем в процесі проведення досліджень, які виконують конкретне наукове завдання, що має істотне значення для галузі знань 032 Історія та археологія. Дисертація виконана державною мовою, відповідно до вимог МОН, освітньо-наукової програми закладу, специфіки галузі знань та спеціальності. Дотримано усіх вимог пункту 6 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами).

Здобувач має 14 наукових публікацій за темою дисертації, з них 1 статті (у співавторстві) у періодичному виданні, проіндексованому в базі даних Web of science; 4 статей у наукових виданнях, включених до переліку

наукових фахових видань України категорії «Б»; 9 публікацій у збірниках матеріалів і тез конференцій.

Наукові праці, в яких опубліковано основні результати дослідження

1. Klish A., Syrotyuk N. Promoting the establishment of Raiffeisen unions in Halychyna through the columns of the newspaper «Ruslan». *Український селянин*. 2023. Вип. 30. С. 71–76. doi: 10.31651/2413-8142-2023-30-Klish-Syrotyuk
2. Klish A., Syrotyuk N. Emigration of Galician Peasants to Canada at the End of the 19th and the Beginning of the 20th Century (Based on the Materials of the Newspaper «Ruslan»). *Український селянин*. 2024. Вип. 31. С. 80–88. doi: <https://doi.org/10.31651/2413-8142-2024-31-Klish-Syrotyuk>
3. Сиротюк Н., Зубрик М. Міжнародні контакти галицьких українців наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст. (за матеріалами часопису «Руслан»). *Актуальні питання у сучасній науці (Серія «Історія та археологія», Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Державне управління», Серія «Техніка»)*. 2025. Вип. 1(31). С. 1281–1292. [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-1\(31\)-1281-1292](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-1(31)-1281-1292)
4. Сиротюк Н. Жіноче питання в Галичині на зламі ХІХ–ХХ ст. (за матеріалами часопису «Руслан»). *«Вісник науки та освіти (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»)»: журнал*. 2025. № 8(38) 2025. С. 2341–2351. [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-8\(38\)-2341-2351](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-8(38)-2341-2351)
5. Kostyuk L., Syrotyuk N. Ukrainian Emigration to Bosnia and Herzegovina at the Beginning of the 20th Century (Based on the Materials of the Newspaper «Ruslan»). *Сторінки історії*. Вип. 60. 2025. С. 133–145. <https://doi.org/10.20535/2307-5244.60.2025.338317>

У дискусії взяли участь голова, рецензенти, офіційні опоненти та висловили зауваження:

Зуляк Іван Степанович – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри історії України, археології та спеціальних галузей історичних наук

Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Без зауважень.

Добржанський Олександр Володимирович – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри історії України Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

1. У роботі варто було б детальніше зупинитися на фінансових механізмах виживання щоденної газети того часу: наскільки значною була роль передплати порівняно з політичними дотаціями чи меценатством.

2. Доцільно було б більше уваги приділити полеміці «Руслана» з москвофільською пресою, щоб наочніше продемонструвати ідейне протистояння в галицькому суспільстві.

3. Позитивно оцінюючи ґрунтовність аналізу діяльності часопису в межах Галичини, вважаємо за доцільне висловити побажання щодо ширшого висвітлення на шпальтах видання взаємодії галицьких і буковинських українців.

Криськов Андрій Анатолійович – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри інформаційної діяльності та соціальних наук Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя.

1. У роботі недостатньо висвітлено питання взаємодії редакції з австрійськими цензурними органами. Було б цікаво дізнатися, чи часто газета виходила з «білими плямами» і які теми були найбільш «небезпечними» для влади.

2. Оскільки межа століть — це час активізації жіночого руху в Галичині, доцільно було б проаналізувати, як «Руслан» (зважаючи на його консервативно-християнську спрямованість) ставився до емансипації та жіночої освіти.

3. Робота виграла б від ширшого порівняння «Руслана» з головним конкурентом — газетою «Діло». Це дозволило б чіткіше окреслити специфіку аудиторії кожного з видань.

Древницький Юрій Романович - кандидат історичних наук, доцент кафедри філософії та суспільних наук Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

1. У дисертації детально проаналізовано змістовне наповнення часопису, проте поза увагою автора залишилася динаміка взаємин редакції з державною цензурою. Оскільки «Руслан» займав лояльну позицію щодо Відня, було б цікаво дізнатися, чи існували випадки конфіскації номерів або вилучення окремих статей, особливо у періоди загострення польсько-українських конфліктів у Галичині. Доповнення роботи аналізом прокурорських повідомлень про арешти накладу дозволило б чіткіше окреслити межі свободи слова, якими реально користувалося видання.

2. Автор переконливо доводить роль часопису у житті Галичини, проте, на наш погляд, дещо фрагментарно висвітлено зусилля «Руслана» щодо формування спільного соціокультурного простору з українцями Наддніпрянщини. Враховуючи особисті контакти Олександра Барвінського з київськими діячами, доцільно було б конкретизувати, чи розробляв «Руслан» окрему інформаційну стратегію для читачів поза межами Галичини з метою популяризації ідеї національної єдності.

3. Визнаючи ґрунтовність проведеного тематичного аналізу публікацій "Руслана", варто зауважити, що робота виграла б від більш детального дослідження жанрової палітри видання. У дисертації акцент зроблено переважно на аналізі змісту статей, проте поза увагою дослідника залишилася еволюція газетних жанрів (передовиць, фейлетонів, репортажів, хронік), які використовувала редакція для впливу на масову свідомість галичан.

Прийдун Степан Васильович – кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії та релігієзнавства Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

1. У роботі не вистачає систематичного аналізу еволюції законодавства Австро-Угорщини (Цислейтанії) у сфері інформації та преси, що дозволило б

порівняти задекларовані норми з реальними прецедентами перешкоджання чи сприяння у діяльності друкованих медіа.

2. У третьому розділі, присвяченому соціально-економічним питанням, автор детально описує рецепти, які газета пропонувала для покращення добробуту селян (кооперація, організована еміграція). Хотілося б отримати більше інформації про реальну ефективність цих порад. Чи є дані про те, як читацька аудиторія реагувала на ці заклики? Чи вплинули статті “Руслана” на статистику вступу до кооперативів у конкретних повітах?

3. Варто було б чіткіше окреслити соціальний портрет читача “Руслана”. У роботі зазначено, що це переважно духовенство та інтелігенція, але було б цікаво дізнатися про географію розповсюдження газети: чи читала її провінція так само активно, як Львів, і чи вдалося виданню “дійти до села”, що було метою багатьох партій того часу.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» — членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Назару СИРОТЮКУ ступінь доктора філософії з галузі знань 03 Гуманітарні науки за спеціальністю 032 Історія та археологія. Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова

разової спеціалізованої вченої ради

Іван ЗУЛЯК